

143
Stupeň utajení ZRUŠEN dle § 22, odst. 4, zák. č. 412/2005 Sb., dne 12.5.2006

A-001748/17-74

2. července 1974

~~Přísně tajné~~

O D B O R 17

Výtisk č. 41

Souhrnná informace rozvědky

Přehled nepřátelské aktivity tzv. PELIKANovy skupiny

Gregor 87

Za správnost:

pplk. J. ZAJÍC, v.r.

Počet listů : 10

Přehled nepřátelské aktivity tzv. PELIKÁNovy skupiny

V současné době jsou J. PELIKÁN a další exponenti z jeho podvratné skupiny dále aktivně využíváni ideodiverzními centry Západu k intenzivní protisovětské a antičeskoslovenské propagandě a k organizování nepřátelských nátlakových akcí.

Součástí jejich činnosti je opět orientace na neustálé ožívování tzv. československé otázky, na šíření desinformací o existenci a činnosti "socialistické opozice" v ČSSR a dalších ZSS včetně vykonstruovaných zpráv o pokračující repressi v socialistických státech.

Tyto útoky jsou dále nasměrovány proti mírové iniciativě socialistického tábora s cílem v negativním směru ovlivňovat postoj západních vládních útř, veřejného mínění a komplikovat možný rozvoj vztahů Východ-Západ a jednání KBSE.

Doprovodným znakem všech těchto akcí je vehementní snaha oslabovat komunistické a pokrokové hnutí ve vlastních kapitalistických státech a narušovat jejich vztahy k socialistickým zemím.

PELIKÁNová současná politická orientace

Z rozboru obsahu a zaměření PELIKÁNovy nepřátelské činnosti v posledním období vyplývá, že se soustřeďuje na dlouhodobou cílevědomou podvratnou aktivitu vůči ČSSR a ZSS. V jeho antikomunistické platformě v podstatě nedochází ke změnám,

nadále vychází ze svých teorií o vývoji v socialistických státech a "doporučení" pro aktivní antikomunistické působení, které v souhrnné formě zpracoval v minulém roce ve štvavé publikaci "Zde Praha" a v obširných interview pro západní sdělovací prostředky, zejména tisk.

Pro činnost J. PELIKÁNA a jeho skupiny je zejména charakteristické, že své nepřátelské akce a veřejná vystoupení se snaží stále důsledněji přizpůsobovat taktice ideodiverzních center a současnému trendu antikomunistické a ideodiverzní činnosti Západu.

Proto klade zejména důraz na provokační akce proti našemu vnitropolitickému vývoji, na základě vykalkulovaných údajů a desinformací se snaží dokazovat existenci tzv. politiky represe v ČSSR a "nedodržování Charty OSN o lidských právech a zásad demokracie" v Československu apod. Toto zaměření je úzce koordinováno a v mnohých případech přímo splývá s obdobnými akcemi nátlakových antikomunistických organizací, formací tzv. nové levice na Západě, renegátů KS a buržoasních sdělovacích prostředků. PELIKÁNOVA skupina svou podvratnou aktivitou a propagandou se také snaží akcentovat útoky proti našemu vnitropolitickému vývoji, které se objevují též v činnosti některých socialistických stran Západu a tiskových orgánech některých komunistických stran, např. v Itálii.

Akce PELIKÁNOVY skupiny jsou důsledně doplňovány úsilím neustále oživovat a záměrně zneužívat tzv. "pražské jaro 1968 a československý problém", očernovat politiku SSSR a napadat internacionální svazky mezi socialistickými státy.

Jde o určitou argumentační základnu pro organizování akcí proti mírové iniciativě socialistických zemí se záměrem narušovat mezinárodní uvolnění a bagatelisovat zájem ZSS

na pozitivním řešení mezinárodních otázek a rozvoji vztahů s kapitalistickými zeměmi. Do škály provokací patří obviňování Sovětského svazu z "útočných plánů proti Západu", šíření desinformací o tzv. BREŽNĚVově doktríně atd.

J. PELIKÁN ve svých veřejných vystoupeních, na stránkách "Listů" se sice z taktických důvodů oficiálně hlásí a propaguje možnosti dalšího snižování napětí, ale požaduje zásadně od kapitalistických států, aby se důsledně koncentrovaly na vymáhání co největších ústupků od ZSS. Odmítá, aby se navazování ekonomických, technických, kulturních a dalších styků soustřeďovalo jen na spolupráci s vládními orgány a institucemi socialistických zemí, požaduje, aby zahrnovalo co nejširší kontakty s obyvatelstvem v ČSSR a vytvářelo tak podmínky pro ideologickou infiltraci a možnost aktivizace tzv. socialistické opozice.

V problematice KBSE J. PELIKÁN, v podstatě jako většina seskupení posrpnové a pounorové emigrace, klade zvláštní důraz na přednostní řešení tzv. humaně-kulturních otázek, to je prosazení požadavků na "svobodnou výměnu osob, myšlenek a informací". Jako konkrétní důkaz zájmu socialistických zemí na pozitivním průběhu KBSE PELIKÁN speciálně žádá odchod sovětských vojsk z Československa.

Aby PELIKÁN mohl podepřít své názory a veřejně prezentované teorie určitými "argumenty", snaží se ve spolupráci s exponenty posrpnové emigrace nadále provádět rozbor tzv. pražského jara s cílem vydávat ho za pokus najít alternativní řešení "nového společenského socialistického řádu", aplikovatelného jak v socialistických zemích, tak přijatelného jako politický program pro činnost tzv. levicových sil a do značné míry i pro socialistické strany Západu. Jde o jasný záměr vybízet uvedené seskupení a stranu

ny k provádění nepřátelské politiky a nátlakových akcí proti ČSSR a dokazovat, že jejich antikomunistická aktivita napomáhá boji "opozičních sil" v ZSS a vytváří vzájemnou "bojovou solidaritu" s nimi. Uvedené tendence se zcela konkrétně projevily při vystoupeních J. PELIKÁNA na řadě veřejných akcí různých "Výborů solidarity s ČSSR" a levicových organizací.

Přehled nepřátelských akcí J. PELIKÁNA

Ve dnech 14.-15. prosince 1973 se J. PELIKÁN spolu s HEJZLAREM, POKŠTEFLEM a KOSTOU účastnil založení tzv. Výboru proti represím ve východní Evropě v Hamburku. Mezi iniciátory této akce trockistů patřil např. Rudi DUTSCHKE, Franz MAREK, S. PLOGSTEDTOVÁ, Ossip FLECHTHEIM, W. MANFRED a další.

J. PELIKÁN ve svém vystoupení hovořil v duchu svých starých koncepcí o vnitropolitickém vývoji v ČSSR a současně zdůrazňoval, že je zapotřebí poukazovat na spojitost boje "západních levicových a pokrokových sil" s činností opozičních sil v ZSS.

Obdobně se PELIKÁN vyjadřoval na studentském shromáždění na hamburské universitě, které se konalo u příležitosti založení uvedeného antikomunistického výboru. Zde se PELIKÁN navíc vrátil k roku 1968, k své minulé činnosti a snažil se je vydávat za nedokončený pokus hledat novou cestu alternativního vývoje socialismu.

Stejný tón nasadil PELIKÁN na tzv. podiové diskuzi 11.2.1974 ve Frankfurtu, která byla uspořádána mládežnickou organizací SPD pod přímým patronátem této strany.

148

V rozmezí od ledna do dubna tohoto roku se J. PELIKÁN intenzivně orientoval na šíření nepřátelské propagandy a provokací kolem smrti J. SMRKOVSKÉHO a tzv. dopisu A. DUBČEKA manželce SMRKOVSKÉHO. Desinformace PELIKÁNA a jeho útoky proti ČSSR byly široce přejímány západním tiskem, zejména pak v Itálii (Il Manifesto, Gente, Giorni, Vie Nuove, Avanti), negativní články se objevily i v listu KSI Unitá. Kampaně se stejnou tematikou proběhly s velkou intenzitou i ve Francii (Le Nouvel Observateur, Figaro), kde byly využity pro útoky proti KSČ a jejím vztahům k bratrským stranám v ZSS.

PELIKÁN se záměrnou glorifikací osoby SMRKOVSKÉHO pokusil západní veřejnost taktéž desinformovat o současném vnitropolitickém vývoji v Československu, opětně oživit "rok 1968", hrubým způsobem zpochybňovat internacionální pomoc vojsk VS poukazováním na vykalkulované teze o údajných rozporech ve vedení ÚV KSČS ohledně hodnocení 21.8.1968 a sovětské zahraniční politiky.

Těsná spolupráce PELIKÁNA s levičáckými formacemi na Západě a antikomunistickými nátlakovými centry se projevila i v jeho aktivní účasti na tzv. mezinárodním kolokviu na téma "Československá zkušenost roku 1968 a problémy socialismu", které se konalo pod záštitou "Výboru 5. ledna" od 23. do 26.2.1974 v Bièvres u Paříže. PELIKÁN zde přednesl referát nazvaný "Kořeny a příčiny čsl. krize a změny, které nastaly po roku 1968". Z dalších emigrantů zde byl Zd. HEJZLAR, který mluvil na téma "Československá zkušenost a krize společnosti v zemích sovětského bloku" a A. LIEHM, který hovořil o "Úloze kultury a intelektuálů v socialistických zemích". V Bièvres byl také I. FLEISCHMAN, Ed. GOLDSTUCKER, P. JANŮR, J. POKŠTEFL, ŠLING, A. ŠNEJDAREK.

Z programu a průběhu kolokvia, když odečteme průhlednou orientaci na hrubé antisovětské a protičeskoslovenské útoky, vystupuje do popředí snaha vypracovat společnou nepřátelskou platformu posrpnové emigrace, renegátů KS, levicových extrémních skupin a některých mluvčích socialistických stran Západu, která by svou antikomunistickou a podvratnou činností zdůvodňovala identitou zájmů "pokrokových sil v kapitalistických státech s bojem demokratických sil v ZSSR a socialistické opozice v ČSSR za vytvoření nové socialistické společnosti nesovětského typu".

Tato platforma byla z iniciativy příslušníků PELIKÁNOVY skupiny přímo doplněna provokačními požadavky na prosazování odchodu sovětských vojsk z ČSSR, osvobození všech politických vězňů a práva lidu určit si sám formu socialismu, který mu bude vyhovovat.

Kolokvium se soustředilo i na rozbor problematiky KBSE. V intencích taktického postupu Západu jednotliví řečníci vystupovali s tezí, že je zapotřebí podporovat politiku zmírňování napětí jen s podmínkou, že vytvoří prostor pro "politickou iniciativu lidových mas a naprosto svobodnou výměnu osob a informací".

Intenzivní orientace PELIKÁNA na veřejné rozvíjení antikomunistických útoků formou "veřejných diskuzí a panelů" pokračovala i na jaře 1974.

Ve dnech 18.-19.5. t.r. se spolu s HEJZLAREM, POKŠTEFLEM a JANÝREM účastnil ve Vídni "mezinárodního symposia" organizovaného rakouským "Výborem solidarity s ČSSR" pod názvem "Československá otázka v kontextu s mezinárodním napětím". J. PELIKÁN v diskuzi na téma "Uvolňování napětí v Evropě z československého hlediska" podal v podstatě nejkompletnější stanovisko své skupiny k problematice KBSE, řešení otázek

vztahů Východ-Západ a program možných nepřátelských akcí a náplně nepřátelské propagandy proti socialistickým zemím. Posluchače zejména upozorňoval na své vyvody, že správně a takticky uskutečňovaný rozvoj vztahů mezi zeměmi s rozdílným společenským zřízením povede po určité době k vytvoření určitého druhu závislosti socialistických států na Západě a tím podmínek pro postupné rozměňování socialistického tábora za pomoci podněcování nacionalismu, antisověti-smu a dalších druhů ideologické infiltrace. Integrovaná součástí této politiky má být podle PELIKÁNA permanentní zaměření Západu na provádění nátlakových akcí a intenzivní antikomunistické propagandy.

Obdobně hovořil J. PELIKÁN v květnu 1974 na besedách, uspořádaných mládežnickými organizacemi SPO v Salzburku a Vídni. Svě vystoupení zde, na rozdíl od jiných veřejných akcí, přizpůsobil politickému smýšlení a náladám posluchačů. Spojené státy a Sovětský svaz vydával záměrně za dvě stejné supervelmoci, které mají údajně zájem pouze na udržení svých sfér vlivu v rámci své globální "odideologizované" politiky. Na základě svých tezí PELIKÁN hrubým způsobem zpochybňoval mírovou politiku socialistických zemí a snažil se posluchače přesvědčit o malém zájmu západních vládních míst o vnitropolitický vývoj v jednotlivých ZSS a jejich malé ochotě podporovat "boj opozičních sil za demokracii a spravedlivý socialismus". PELIKÁNův výklad směřoval ke konstatování, které bylo nakonec jasnou výzvou, že je tedy především povinností pokrokových a levicových sil angažovat se formou propagandy, názorové infiltrace a nátlakových kampaní do vnitřních záležitostí socialistických států.

Postavení J. PELIKÁNA na Západě a styky s dalšími
exponenty emigrace

V první polovině roku 1974 ve srovnání s předchozími obdobími nedošlo v podstatě k větším změnám v úloze a zařazení J. PELIKÁNA a jeho skupiny v mechanismu západní ideodiverze.

Ke konci minulého roku byl zrušen pracovní poměr PELIKÁNA k italské televizi a stal se externím spolupracovníkem.

Vzhledem k několikaletému pobytu v Itálii požádal o udělení státního občanství. Svou žádost v kruzích emigrace také zdůvodňuje pasovými potížemi při cestách po západní Evropě.

V lednu 1974 jednal znovu v NSR o možnostech pracovat pro Deutsche Welle. Tato instituce však nadále nebyla ochotna ho přijmout jako stálého zaměstnance a nabízela mu pouze odběr (2x měsíčně) podkladů pro vysílání s odměnou kolem 400 DM. Svá dosavadní jednání s Deutsche Welle hodnotí PELIKÁN jako neúspěch, o který se podle jeho slov měli zasloužit především formou osobních intervencí zástupce čs. oddělení DW R. STROBINGER a přes své styky pracovníci emigrantského vydavatelství INDEX.

Z exponentů posrpnové emigrace udržuje PELIKÁN časté styky zejména s Zd. HEJZLAREM, který měl v minulých měsících dokončit tzv. Novodobé dějiny KSČ, pro které hledá vydavatele. HEJZLAR navíc patří k nejčastějším přispěvatelům do Listů. Do nich píše i L. PACHMAN přesto, že PELIKÁN nesouhlasí s jeho spoluprací s některými krajně reakčními seskupeními a sudetoněmeckými organizacemi.

Dochází ke kontaktům mezi PELIKÁNem a J. ŠKVORECKÝm a O. ŠIKem. PELIKÁN se podílí na politickém zdůvodňování ŠIKových prací, které jsou vydávány pod titulem "Třetí cesta". Články do Listů posílá (nehledě na osobní rozpory) i A. MULLER z INDEXu.

V lednu 1974 se PELIKÁN setkal s prof. Fr. JANOUCHem (opustil ČSSR v prosinci minulého roku), který ho informoval o vnitropolitické situaci v ČSSR. Některé z údajů použil PELIKÁN zejména pro svá veřejná vystoupení na akcích nátlakových antikomunistických seskupení.

Z pounorové emigrace se PELIKÁN jako v minulosti nadále stýká s P. TIGRIDem. Podle získaných informací projevil zájem i o kontakty s vedením tzv. církevního centra Velehrad v Londýně (BUNŽA). Zaměření své podvratné činnosti v uplynulých měsících projednával také s vedením české sekce RSE (PECHAČEK), které v rozhovorech trvalo na tom, aby PELIKÁN nadále "důsledně vystupoval jako představitel pražského jara, demokratického socialismu a socialistické opozice v ČSSR".

PELIKÁN v kruzích československé emigrace projevuje v současné době zvýšený zájem získávat pro Listy příspěvky ve slovenštině a se slovenskou tematikou. Z této tendence pramení i jeho iniciativa vyhledávat dotyk na slovenské emigranty. Např. zde konkrétně navrhuje, aby se pokoušeli různými kanály kontaktovat bývalé politické činitele v SSR, zjišťovali jejich postoje a názory a ty pak zveřejňovali na Západě.

Z nových styků PELIKÁNA lze upozornit na jeho schůzky se synovcem bývalého ministra zahraničních věcí SSSR LITVINOVA, s kterým společně v dubnu t.r. podepsal výzvu k organizování třídního protestu za osvobození "disidentů a spisovatelů" v socialistických státech.

Závěr:

V nepřátelské činnosti J. PELIKANA a jeho skupiny dochází, vedle jejich těsného napojení na západní sdělovací prostředky a štvavé vysílače, k stále se zvyšujícímu propojení s antikomunistickou činností tzv. levicových formací na Západě. Sílí též orientace na organizování a zneužívání různých veřejných vystoupení.

Vedle permanentní snahy o ovlivňování vnitropolitického vývoje v ČSSR a provádění široké škály ideodiverzních akcí vystupuje do popředí zaměření na útoky proti mírové politice socialistických zemí a KBSE.

Řada provokací je nadále speciálně namířena i proti komunistickým stranám v kapitalistických státech.